

BROESSA, DE OUDE SULTANSSTAD

En dat is de Groene Moskee — fragmenten van sprookjes aan elkaar gehecht. Maar nu het wonderlijke: dat wij van dezen bouw, die nooit in zijn geheel spreekt, altijd slechts in onderdeelen, die uit nevestigstelde stukken bestaat, in zijn architecturalen opzet zoowel als in zijn aankleeding, waar bonte faïence-vlakken met de lichte partijen der muren afwisselen, en eveneens fijn gebeeldhouwde met onversierde, gladde gedeelten — dat wij van dezen bouw een stemming voelen uitgaan van rust, van een blijde, klare rust, die het àl verbindt. En van hieruit gezien beseffen wij, hoe wij deze zeldzame gift missen in de onrustig werkende barok van den lateren stijl, zelfs waar die zich uit in de meest volmaakte verhoudingen — in het koepel-silhouet van de Süleymaniye in Istanbul.

Dichtbij elke moskee staat een „türbe”, de grafkapel waarin de sultan, die de moskee stichtte, begraven ligt met de zijnen. De Groene Moskee werd gesticht door Mohamed I; en achter de moskee verrijst zoo zijn türbe, de Groene Türbe, — afgesloten in een eigen tuin, maar toch eenvoudig in de stadswijk temidden der huizen (zie blz. 206).

Broessa is een stad van moskeeën. En de uitgestrektheid tijdens haar bloeitijdperk kan men nu nog nagaan aan de hand van de moskee-ruïnes, die lager in de vlakte verspreid liggen. Het tegenwoordige Broessa beslaat alleen het glooiend plateau onder de oude citadel, die aan de voet van den Olympus gelegen de vlakte domineert. Deze citadel is nu gewoonweg bij de stad ingelijfd en volgebouwd met huizen; zij staat echter nog gedeeltelijk omgord met haar oorspronkelijke, geweldige Byzantijnsch-Ottomaansche vestingmuren. Over het dal heeft men een wijd uitzicht vanaf het terras voor de Groene Moskee, — het panorama dat zich uitstrekt links van onze figuur (blz. 189).

Van al de moskeeën in Broessa gelden er dan een twaalftal ons bezoek: inzonderheid die der Sultans Murad I en Murad II (zie blz. 193), en die van Emir Sultan; maar op deze kom ik straks terug. Na de Groene Moskee is voor mij de Ulu Cami, de Groote Moskee, de merkwaardigste. Hij werd voltooid in 1421, maar van binnen is hij sindsdien vaak gerestaureerd. Het gebouw beslaat een rechthoek, en is onderverdeeld in vier maal vijf vierkante afdeelingen — elk met een koepel overwelfd — maar die tezamen één groote

Moskee van Murad II

